„UNIVERSUL“ ÎN ȚARĂ

Comemorarea lui Gheorghe Popa de Teiuș

Serbările din comuna Galșa

Arad, 2 Mai

De câțiva ani încoace, despărțământul Arad al asociației „Astra“, alături de federația societăților culturale, a desgropat din trecutul acestui colț de țară, câteva figuri românești, cu un rol important și bine determinat în viața ardeleană din timpul stăpânirii ungurești. Dintre figurile scoase din negura uitării de cei grupați în societățile culturale arădane și comemorate, până acum, citâm pe Mircea Stănescu, ziaristul Gustav Augustini, profesorul Pipoș și Duminică pe Gheorghe Popa de Teiuș. Comemorarea de Duminică, trebuia să fie ținută anul trecut în Martie, când s'au împlinit 70 ani dela moartea lui, dar împrejurări mai tari decât voința organizatorilor, au determinat comemorarea pentru anul acesta, ceeace s'a și făcut Duminică, 1 Mai.

Comemorarea a început printr'un serviciu religios, oficiat în biserica ortodoxă din Galșa, de către preoții Chicin și Căpitan Bunescu. La serviciul religios au

Crucea dela mormântul lui Gheorghe Popa de Teiuș, pe care se vede coroana depusă de F. S. C. A.

participat oaspeții veniți din Arad: d-nii dr. Iustin Marșeu, președintele despărțământului „Astra“ și al federației societăților culturale; dr. Teodor Botiș, rectorul academiei teologice; dr. Ion Radu, Tiberiu Vuia, președintele asociației ziariștilor și publiciștilor români, dr. Ioan Nichin, delegatul prefecturei, dr. Lazăr Nichi, dr. Octavian Lupaș, secretarul general al federației societăților culturale, protopopul Aurel Adamovici din comuna Șiria și numeroși intelectuali și delegații de săteni din comunele învecinate, un detașament de primilitari și întreaga populație din comună.

După terminarea serviciului religios, s'a format o procesiune impresionantă, în frunte cu odoarele bisericești, coroana de flori adusă de delegații federației societăților culturale, de corurile sătenilor, a elevilor de la școala primară și a celui din Șiria. Procesiunea s'a îndreptat spre cimitirul comunei, unde este așezat spre veșnică odihnă Gheorghe Popa de Teiuș. Aici, preoții dr. Teodor Botiș, rectorul academiei teologice, Aurel Adamovici, protopopul Șiriei, Bunescu, Căpitan și Chicin. Răspunsurile liturgice au fost date pe rând de corurile amintite mai sus, cari au cântat și câteva cântece patriotice.

Indată după ce scurtul serviciu religios dela mormântul lui Gheorghe Popa de Teiuș a fost încheiat, părintele Căpitan, adresându-se celor prezenți a mulțumit despărțământului „Astra“ și federației societăților culturale din Arad, pentru ideia de a comemora pe fiul acelei comune și tuturor caspeților cari au participat la serbare.

Din partea federației societăților culturale din Arad a vorbit d. dr. *Iustin Marșeu*, președinte și al despărțământului „Astra“.

La 27 Martie anul acesta — începe d-sa — s'au împlinit 71 ani dela moartea lui Gheorghe Popa de Teiuș, căruia toți românii din județul Arad, trebuie să-i mulțumească pentru propășirea ce-au înregistrat-o pe terenul economic, cultural și politic, făcând ca la un moment dat sub stăpânirea maghiară, Aradul să fie centrul întregei vieți publice românești din Ardeal, de aici pornind toate lozincele și toate luptele împotriva asupritorilor. Gheorghe Popa de Teiuș a condus și lupta pentru scoaterea bisericei naționale de sub ierarhia sârbească.

Se cuvine, deci, ca serbarea de comemorare a lui Gheorghe Popa de Teiuș să fie o zi de bucurie, nu numai pentru comuna sa natală Galșa, ci pentru toți românii, iar despărțământul „Astra“ și federația societăților culturale a ținut de a sa datorie să depună o cunună de flori pe mormântul acestui mare român.

In continuare, d. dr. Iustin Marșeu, face biografia lui Teodor Popa de Teiuș, arătând că s'a născut în 1824, din părinți țărani, nobili, veniți în Galșa din comuna Diod din jurul Teiușului, spre sfârșitul secolului al XVIII-a. Studiile și le-a făcut cu distincție și la vârsta de 22 ani și-a deschis birou advocațial în Arad. In timpul revoluției din 1848, trupele kossuthiste au impușcat pe tatăl său pentru că înarmase pe locuitorii din comuna Galșa. Faptul acesta l-a făcut să rupă orice legături cu ungurii.

După înăbușirea revoluției hossuthiste, Gheorghe Popa de Teiuș a fost numit, de guvernul imperial dela Viena, pretor în comuna Șimand, un cunoscut cuib de kossuthiști și de răufăcători. Își îndeplinește admirabil misiunea, liniștește plasa, apoi, drept recunoștință guvernul din Viena îl numește primpretor și-i încredințează conducerea preturei din Cintei, la 1850; iar patru ani mai târziu a aceleia din Ineu, unde era și tribunal. Aici, între altele, inițiază o adunare în care românii cer ca biserica națională să fie scoasă de sub ierarhia celei sârbești.

Și-a îndeplinit în așa fel misiunile aici la Ineu, încât guvernul din Viena îi acordă o medalie de aur și-l trimite primpretor la Salonta, regiune plină de răufăcători și cutreerată de bandele de tâlhari ale vestitului Rozsa Sandor. In scurtă vreme Gheorghe Popa de Teiuș, curăță regiunea de răufăcători, iar în anul 1859 este numit referent la tribunalul suprarevizionar din Oradea. In acelaș an, producându-se neînțelegeri între guvernul din Viena și comunitățile religioase reformate din Ungaria, aceste convoacă un congres la Debrețin. Gheorghe Popa este numit comisar al guvernului la congres, punându-i-se la dispoziție și armata, deoarece Viena se temea de turburări. Gheorghe Popa, conduce lucrările congresului cu atâta tact, încât inșiși reformații îi aduc mulțumiri în cadrul ședinței de închidere. In urma acestui succes, Gheorghe Popa câștigă deplina încredere a guvernului din Viena, dela care obține înființarea unei secții de suprarevizuire pe lângă tribunalul din Arad, în fruntea căreia este numit el însuși. Dar nu stă mult aici, ci își dă demisia și intră în luptele politice, astfel că la sfârșitul anului 1861 este ales deputat în cercul Șiriei, unde avusese de contracandidat pe baronul Bohus din Șiria. In parlament luptă pentru drepturile românilor, alături de ceilalți contemporani ai săi.

Datorită activității sale intense, calităților și culturii sale temeinice, în anul 1862 a fost numit consilier al curții din Budapesta, fiind unul din septemviri, cari conducea treburile juridice. Doi ani mai târziu, este numit referent la cancelaria aulică din Viena, primind titlul de consilier aulic și cel de excelență. Deci la 40 ani — o vârstă tânără pentru un om de stat — ajunsese la cea mai înaltă treaptă, ce politica o putea da unui om. In toamna aceluiaș an — în 1864 — este trimis în calitate de comite suprem al județului Arad.

Aici și în această calitate, după ce reușește să aplaneze neînțelegerile dintre guvernul din Viena și ungurii din Arad, pune el bază românismului. Ajutat de alți români din congregația județeană, Gheorghe Popa de Teiuș numește notari, pretori și primpretori români pe întreg cuprinsul județului Arad. Când nu avea oameni pentru completarea locurilor, se adresa teologilor din ultimul an, pe care-i trimitea ca ntoari prin satele românești. In felul acesta a reușit să pună primele baze ale unei clase mijlocii românești. Românii aceștia, chiar după ce s'a produs împăcarea dintre Budapesta și Viena — când a încetat epoca absolutismului — au rămas la locurile lor, fiind conducătorii poporului. Din rândurile acestora s'au ridicat pe urmă nenumărații cărturari pe cari i-a dat județul nostru și din rândurile acestora s'a ridicat flacăra naționalismului românesc, care a dus Aradul în centrul preocupărilor românilor din întreg Ardealul, făcând ca centrul de gravitate al acestora să fie mutat dela Sibiu aici.

In 1865, Gheorghe Popa de Teiuș a fost numit comisar al guvernului din Viena la Arad, calitate ce a deținut-o până la moarte, în anul 1867, când în vârstă de 43 ani încetează din viață. Moartea lui s'a produs într'un moment critic pentru românii din Ardeal, pentru că tocmai atunci s'a făcut împăcarea dintre Franz Iosif și Budapesta, astfel că Aradul și întreg Ardealul, trec, de sub jurisdicțiunea Vienei sub cea a guvernului dela Budapesta, care se știe ce sentimente avea față de neamul românesc.

In anul morții sale, Gheorghe Popa de Teiuș mai anexează episcopiei ortodoxe dela Arad părțile bănățene, cari sunt și azi aici, și înființează asociația arădană, cu aceleași idealuri și scopuri, ca și aceleia înființate de mitropolitul Șaguna la Sibiu.

Asociația aceasta a funcționat — închee d. dr. Iustin Marșeu — obținând victorie după victorie pe terenul cultural, până când, după Unire, a fuzionat cu „Astra“ din Sibiu. Eu, în calitate de președinte al despărțământului „Astrei“ și ca primul prefect român al Aradului — deci ca un fel de urmaș a lui Gheorghe Popa cu smerenie vin să depun prinosul de recunoștință a românismului de aci la mormântul marelui român Gheorghe Popa de Teiuș, dorindu-i să odihnească în pace în pământul său iubit, acum eliberat pe veci... Să odihnească în pace!...“

Corurile au mai întonat, după cuvântarea d-lui dr. Iustin Marșeu, câteva cântece patriotice, apoi procesiunea și marea mulțime de săteni cari au participat, s'a îndreptat din nou spre biserică.

Inainte de a se întoarce la Arad, oaspeților li s'a servit o mică gustare în casele părintelui Căpitan.

——xXO❖OXx——

Cea mai importantă instituție românească din ținuturile românești amenințată cu desființarea

Tg.-Mureș, 2 Mai

Ziarele din Capitală au adus în ultimul timp vești triste intelectualilor din localitate.

De sărbători ei au putut medita că multe probleme vitale de stat se tratează cu o lipsă de seriozitate. Se desființează și se înființează instituții superioare fără nici o normă sau în cel mai rău caz li se reduce importanța.

Desființările se fac cam după următorul calapod:

Se țin întruniri, se dau telegrame, se crează atmosferă defavorabilă prin presă, față de instituția vizată pentru desființare.

După ce din aruncarea acestor bombe s'a creiat atmosfera necesară și s'a sgâlțâit puțin obiectivul, încep deputățiile și demersurile oamenilor de greutate, cum s'ar zice intră infanteria în joc cu menirea de a capta bunăvoința organelor superioare competente. Acestea, fie de teama atacului, fie din alte motive de fină diplomație, se dau bătute, spre marea bucurie a indivizilor ce au regizat din spate toată această mascaradă, înfășurată în tricolorul intereselor naționale, dar sub care, de multe ori, nu sunt decât interese de breslă.

Cam așa se procedează acuma față de Curtea de apel din localitate. S'au ținut și se țin întruniri; breslele și Camerele de tot felul, asociații și comitete se adresează chiar și forurilor bisericești, numai și numai ca „din motive de ordin național și obștesc“ să se facă „un act de dreptate istorică“ (vezi ziarul „Curentul“ de Duminică 24 l. c. pag. 24) și să se desființeze Curtea de apel din Tg.-Mureș, care fără nici un motiv e arătată ca un mare obstacol în calea înființării unei Curți similare la Sibiu.

In calitate de corespondent al acestei regiuni secuizate, îmbrățișată cu atâta dragoste și grijă părintească de directorul ziarului „Universul“, d. Stelian Popescu, fost ministru de justiție, țin să arăt marile erori, ce s'ar comite prin desființarea acestei înalte instituții de prestigiu și dreptate românească, de aici din secuimea, în care noi am fost nedreptățiți, atacați și furați de tot ceeace are mai sfânt un neam.

Opinia publică românească e bine să știe că târg-mureșenii nu se opun și răspund cu acelaș gest desideratelor sibienilor, cu atât mai mult cu cât județele cari gravitează spre Sibiu — Vâlcea, Făgăraș, Târnava Mare și Alba — nici nu fac parte din zona Curții de apel din Tg.-Mureș.

Și atunci tg.-mureșenii își pot pune pe bună dreptate o întrebare, dece, dacă aceasta este realitatea, totuși sibienii cer desființarea Curții de apel din Tg.-Mureș.

S'a uitat așa de ușor tradiția istorică invocată? Nu e oare bine cunoscut în toată țara că Tg.-Mureșul are cea mai veche Curte de apel?

D-nii avocați uită oare conținutul telegramei trimisă M. S Regelui în 8 Septembrie 1935 de congresul general al avocaților ținut atunci la Tg.-Mureș?

Dacă l-au uitat, e bine să mai recitească această frumoasă telegramă, semnată de finul intelectual I. Gr. Perieteanu în „Buletinul Uniunii“, pe care mi l-a pus la dispoziție un distins membru al baroului din localitate, adânc mâhnit de consecințele dezastruoase ce le-ar avea pentru românismul de aici desființarea acestei Curți de apel.

Se recunoaște și se afirmă în telegrama menționată, că „Tg.-Mureșul e leagănul naționalismului și că de aici a pornit mișcarea patriotică din 1848 în frunte cu avocatul Avram Iancu“.

Nu contestăm nici Sibiului și cu atât mai puțin Blajului importanța lor în domeniul cultural și național, dar e bine să se știe că cei dintâi juriști români, ACI, în casa lui Avram Iancu, au discutat și au judecat, în cadrul justiției și al drepturilor ginților, revendicările noastre naționale.

Dacă azi, după ce s'au mai luat deja acestei Curți 2 secții în favoarea Brașovului, s'ar mai desființa și ultima secție a Curții de apel de aici, s'ar aduce o jignire nemeritată memoriei lui Avram Iancu, celuj mai mare avocat al neamului românesc din Ardeal.

Prin cuvântul și curajul său tineresc s'a șters cu un ceas mai curând iobăgia țăranului ardelean și în acest domeniu Avram Iancu împreună cu M. Kogălniceanu și Cuza au fost binefăcătorii țărănimei românești.

Dar nu numai Avram Iancu ci și alți fruntași ai revoluției din 1848 și-au desăvârșit studiile lor avocațiale, în calitate de canceliști, la Tabla Regească din Tg.-Mureș.

Așa au fost Alexandru Ilarian Papiu, mai târziu ministru de justiție în ministerul lui Kogălniceanu când s'a făcut primul pas de dreptate pentru țărănimea de dincolo de Carpați.

Fruntașii ardeleni aici au luptat cu arma în mână, iar în „țară“ cu armele dreptății și ale culturii pentru binele neamului lor, indiferent de granță.

Pentru sfânta memorie a lui Avram Iancu și a celor 30 de canceliști colegi ai lui, cari au dat floarea tribunilor din 1848, guvernul român e rugat de populația acestei regiuni așa de năpăstuite de vitregia vremurilor, să păstreze și pe mai departe, cum au făcut-o toți d-nii miniștri de justiție, Curtea de apel din Tg.-Mureș.

In ce privește dreptatea istorică, actualul ministru de justiție, d. Victor Iamandi, ca profesor de istorie, cunoaște bine trecutul orașelor noastre și nu e nevoie ca să i-l arate nici o delegație și nici un memoriu.

Iar în ce privește interesul național nimeni nu e așa de naiv să creadă că Tg.-Mureșul, lipsit de cea mai importantă instituție românească, va progresa în sensul reromânizării.

Din contră, Sibiul și Brașovul nu au interesul să acumuleze toate instituțiile înalte românești, fiindcă nu au ce reromâniza. Acolo românismul a fost și este treaz sută la sută.

Din punct de vedere obștesc actualele județe ale Curții de apel de aici au cele mai lesnicioase mijloace de transport la Tg.-Mureș.

Din contră, în cazul desființării Curții de apel de aici populația acestei regiuni și mai ales a bazinului superior a Mureșului ar avea foarte mult de suferit din cauza greutăților de comunicație cu alte centre decât centrul natural al ținuturilor româno-secuiești, care este Tg.-Mureșul.

Pe de altă parte, nici un intelectual al acestui județ nu poate crede că s'ar găsi cineva să susțină în mod serios desființarea acestei Curți de apel din Tg.-Mureș, când în fruntea înaltului guvern de pacificare națională se găsesc tocmai I. P. S. Patriarh, dr. Miron Cristea, fiul acestor ținuturi, care desigur cel dintâiu ar încerca o amărăciune sufletească văzând că aici, în loc să se mai înființeze instituții românești, se desființează tocmai cele mai importante.

Prof. ION HURDUBEȚIU

Accident de automobil in jud. Buzău

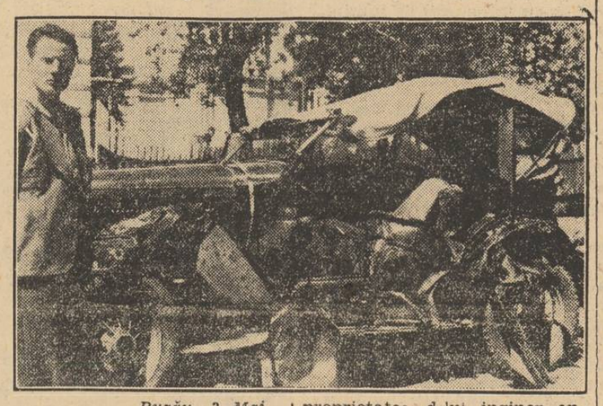

Buzău, 3 Mai

Un grav accident de automobil s'a întâmplat în județul nostru în următoarele împrejurări:

D. inginer Romanescu, inspectorul serviciului minier din Buzău se ducea în automobilul său 386 Bz. spre moșia pe care o are în comuna Săseni Gura Nișcovului Pe șoseaua Verneștii-Cândești, venea din parte opusă autocamioneta nr. 18.313 B. proprietatea d-lui inginer antreprenor Oprișan Iarca, condusă de șoferul Laioși.

Autocamioneta, condusă de șoferul beat, a lovit din plină viteză mașina în care se găsea d. inginer Romanescu și șoferul, sfărâmând-o. Ca prin minune d. inginer Romanescu, care a fost asvârlit din mașină la o distanță mare, a scăpat cu viață căpătând însă mai multe leziuni.

Frumoasa primire a corului cehoslovac „Smetana“ la Cluj

Cluj, 2 Mai

Luni la amiază a sosit la Cluj renumitul cor cehoslovac „Smetana“.

Societățile culturale-patriotice și autoritățile din localitate, i-au organizat o frumoasă primire.

Pe peronul gării, în momentul sosiriii trenului cu care a venit corul cehoslovac, se găseau d-nii ing. Khokolouşek, consulul Cehoslovaciei la Cluj, Ștefan Meteș directorul arhivelor statului, prof. dr. Iuliu Hațieganu, R. Filipescu primarul orașului, dr. Ciuca subprefectul județului, dr. M. Șerban fost ministru, d-na Sofia Meteș presidenta soc. Gruparea Femeilor Române, prof. S. Dragomir, dr. Eugen Dunca, general Păcală aj. de primar, prof. univ. dr. V. Bologa, d-na dr. Alma Popovici, Costescu inspector general de poliție, dr. I. Horvat chestorul poliției, insp. A. Vlad, insp general Joe Gherman, dr. V. Pop secretarul general al primăriei, prof. univ. N. Drăgan, M. Goiu secretarul general al Uniunii foștilor voluntari, I. Agârbiceanu și alte personalități.

La sosirea corului, care a descins din două vagoane cehoslovace, muzica militară a intonat imnul cehoslovac, apoi oaspeții au fost conduși în sala de recepție a gării, unde d. *R. Filipescu*, primarul orașului, a rostit un cuvânt de bun sosit în limba franceză.

In numele prefecturii județului, a vorbit apoi d. subprefect dr. Ciuca. In numele Astrei a vorbit d. *Ion Agârbiceanu*, relevând colaborarea ceho-română, pe teren cultural.

In numele societății cehoslovace-române *„Urban-Jarnik“* a vorbit d. prof. *S. Dragomir*.

In numele femeilor române a vorbit d-na *Sofia St. Meteș*, presidenta soc. Gruparea Femeilor Române.

D dr. *Joe Gherman*, insp general administrativ, a vorbit în numele Uniunii foștilor voluntari amintind în cuvinte frumoase lupta comună pentru libertate o poporului român și a poporului ceh.

D. *Andrei Pora* a vorbit în numele învățătorilor, iar în numele coloniei cehoslovace din Cluj, d. *Parizek* a rostit un cuvânt de bun sosit.

Tuturor le-a răspuns d. *Emil Voprsalek*, consilier superior la presidența ținutului Subcarpatin, reprezentantul guvernului cehoslovac și președintele corului „Smetana“, mulțumind pentru frumoasele cuvinte cu care a fost întâmpinat corul.

Cuvântările principale au fost traduse în limba cehă de d. ing. Khokolousek, consulul cehoslovac din Cluj.

D-na dr. Alma Popovici a oferit un buchet de lauri președintelui corului „Smetana“.

Corul „Smetana“ se compune din 32 bărbați și 25 femei, iar orchestra din 40 de bărbați, total deci din 97 membri.

Oaspeții au plecat apoi în oraș, reprezentanții oficiali fiind găzduiți la hotelele „Astoria“ și „Central“, iar membrii orchestrei și ai corului la căminul „Casa Învățătorilor“ și coristele la Căminul Studentelor.

La ora 13 s'a dat o masă prietenească la Casa Învățătorilor, iar la ora 17, oaspeții au vizitat Clujul.

La ora 18 d. ing. Khokolousek, consulul Cehoslovaciei la Cluj a oferit un ceai în cinstea oaspeților, la sala Operei Române.

A vorbit d. prof. univ. dr. *Iuliu Hațieganu*, în numele comitetului organizator, și a răspuns d. *Emil Voprsalek* președintele corului.

După concert s'a dat la Automobil Club, un banchet la care s'au rostit mai multe toasturi. Marți dimineața la ora 6 și jumătate corul și-a continuat drumul, plecând la Lugoj.

——xXO❖OXx——

Un jandarm se impușcă în parcul Bibescu

Craiova, 3 Mai

Fruntașul Ion Tănase, ctg. 1935, dela centrul de instrucție jandarmi, Drăgășani, a încercat să-și pună capăt zilelor, trăgându-și 2 focuri de revolver în partea stângă a pieptului, în Parcul Bibescu.

In hainele sale s'a găsit o scrisoare în care arăta că este bolnav de o boală fără leac și, nemaiputând îndura chinurile, se sinucide.

Cercetările la fața locului au fost făcute de d. maior Mihail Dumitrescu, dela comenduirea pieței, și d. cpt. Moldoveanu, procuror militar.

In stare gravă, Ion Tănase a fost dus la spitalul militar.

A murit victima asasinatului din Buzău

Situația elevului criminal s'a agravat

Buzău, 3 Mai

Astă noapte a încetat din viață, comerciantul Ion Bădulescu, victima asasinatului comis în noaptea Invierii de elevul Alecu Gh. Dobrogeanu.

Victima a murit în vârstă de 58 ani.

Mâine dim. se va face autopsia cadavrului, iar după amiază, la ora 4, înmormântarea.

SITUAȚIA CRIMINALULUI S'A AGRAVAT

Prin moartea lui Ion Bădulescu, situația criminalului s'a agravat, iar acesta va primi o pedeapsă mult mai gravă.

La locuința victimelor au venit o mulțime de cetățeni, mai ales comercianți, spre a se interesa de felul cum a murit comerciantul Ion Bădulescu și de starea sănătății soției sale, care nu poate părăsi patul, din cauza rănilor.

TATAL ELEVULUI CRIMINAL A FOST ELIBERAT

Azi după amiază, s'a dispus punerea în libertate a comerciantului Dobrogeanu, care se găsește internat în spitalul Gârlaș, din cauza unui șoc nervos care l'a avut azi dimineață.

Deasemenea, a fost pus în libertate și Sandu Paraschiv, vânzător în serviciul comerciantului Dobrogeanu.

Minorul criminal a fost înaintat parchetului de minori, unde urmează a fi anchetat.

Soția Bădulescu s'a constituit cu două milioane lei parte civilă.

In fața casei decedatului Ion Bădulescu victima elevului criminal s'au perindat azi sute de cetățeni, până la ora când telefonăm.

Fiica decedatului, care urma să sosească din Paris, unde domiciliia în ultimul timp, n'a sosit încă.

ȘTIRI DIFERITE

ARAD

DESCOPERIREA UNUI FURT. Zilele trecute, din măcelăria Czmor, din str. Mețianu, s'a furat o însemnată cantitate de carne afumată și alte mărfuri.

In urma cercetărilor făcute de poliție, s'a stabilit că hoața e văduva lui Ioan Trutan, născută Rozalia Weiszbürger, la care s'a găsit carne în valoare de 6000 lei. Ea a recunoscut furtul.

MOARTE SUSPECTA.— Luni dimineata, a fost găsită spânzurată, în casa sa din str. Episcop Radu, văduva Maria Gubaș, de 75 ani. Intrucât se bănuește că e vorba de o crimă, s'au început cercetări.

INAINTAȚI POLIȚIEI.— Anton Faulhabner, din calea Șaguna, a fost înaintat poliției, deoarece în noaptea de Duminică spre Luni, pe când se găsea într'un restaurant, a lovit în cap pe Sava Henegar, din str. Rahovei.

— Geza Deszrtovicis, din calea Șaguna, a fost înaintat chesturii, pentrucă în noaptea de Duminică spre Luni a fost prins furând flori dela Gr. Stanner, din str. Deseanu.

— Francisc Otvös, din str. Dr. Ratiu și Nicolae Clon, din str. Trib Dobra, au fost înaintați chesturii, pentrucă au furat flori dintr'un parc public.

FURTURI. — Ioan Renner, din str. Numa Pompiliu, a reclamat poliției că i s'au furat diferite alimente și lucruri casnice, în valoare de 2400 lei.

— Profesorul Ilie Ardelean, din str. Dr. Petran, a reclamat poliției că i s'au furat unelte și piese dela automobilul său, în valoare de 1000 lei.

—Sotia lui Ioan Ferencz, din str. I. G. Duca, a reclamat poliției că i s'au furat rufe în valoare de 1700 lei.

A LOVIT O FETITA. — Fugen Schwartz, din piața Rădulescu, s'a plâns poliției impotriva lui Ștefan Nyixi, din str. Matei Corvin, care a acostat pe fetita sa Elisabeta, de 12 ani și a lovit-o, fără nici un motiv.

REZULTATUL UNEI RAZZII. — Cu ocazia raziei, au fost înaintați politiei Iosif Kovacs, Gheorghe Cociuban, Francisc Szabo și Wilhelm Schwartz, deoarece au fost găsiți cu actele în neregulă. La poliție s'a stabilit că Iosif Kovacs și Gheorghe Cociuban sunt dezertori din armata română, Francisc Szabo, dezertor din armata iugoslavă, iar al patrulea, Wilhelm Schwartz, fusese expulzat din țară ca nefiind cetățean român.

Toți patru au fost trimiși în fața consiliului de război din Timișoara.

AIUD

INCHEIEREA LUCRARILOR SILVICE. — La 30 Aprilie, a. c., s'au încheiat lucrările culturale silvice în raza ocolului Aiud.

In primăvara aceasta, în acest ocol, s'au plantat aproape 1 milion de puieți forestieri, de diferite specii. Plantațiile s'au efectuat în torentii din dreapta Mureșului, dela Uioara la Teiuș (Valea Gălzilor) în parchete neregenerate și pe terenuri sterile.

La aceste lucrări au contribuit, în bună parte și tineretul premilitar, din subcentrele Aiud, 1 și 2, conduse de d-nii lt. rez. Chescheș și Gh. Tutu, Gârbova de jos, condus de d. slt. rez. Florian Sârbu și Mihalț. Premilitarii au plantat în total 150 mii puieți.

ZIUA MUNCII. — Ziua de 1 Mai s'a sărbătorit în acest oraș într'o liniște desăvârșită. Muncitorimea a eșit în pădurile din apropiere, unde a petrecut toată ziua.

AU APARUT LUPII. — In comuna Rinet a apărut o haită de lupi care a mâncat mai multe oi ale locuitorului Teodor Băbău.

DEJ

SERATA DANSANTA.— Reuniunea „Mariană“, a femeilor române unite din localitate, de sub președinția d-nei Anuța dr. Mezei, a organizat Sâmbătă, în sala festivă a prefecturii, o serată dansantă cu tombolă, în scopul sporirii fondului societății.

Fiind prima petrecere în stil mare a reuniunii, se prevedea o afluență neobișnuit de mare. Dar spre mâhnirea membrelor comitetului organizator, seara, între orele 8-11, a plouat cu nemiluita, așa încât mulți dintre aceia cari voiau să participe la serată, au fost împiedicați. Cu toate acestea, petrecerea a obținut un succes destul de mare, mai ales moral.

INSPECȚIE.— Căminul cultural „Valea Țibleșului“, de sub președinția d-lui Alex. Vidican, cu sediul în Caianul Mic, a fost inspectat, în cursul lunii Aprilie, de d. dr. Anton Golopența, inspector al fundației culturale „Principele Carol“. D. inspector s'a interesat deaproape de toate lucrările căminului și, în special, de cele edilitare, rămânând pe deplin mulțumit de activitatea acestei instituții culturale.

ODORHEI

INCERCARE DE SINUCIDERE. — Zilele acestea, femeia Marton Roza, din Odorhei, a încercat să-și pună capăt zilelor, aruncându-se în apa Târnavei, de pe cascada din parcul orașului nostru.

Numita, după ce și-a scos pantofii din picioare și pardesiul, s'a aruncat în locul cel mai adânc al Târnavei. Gestul însă a fost observat la timp de studentul Dragoman Pavel, care cu curaj s'a aruncat, scăpând-o dela o moarte sigură.

Femeea a declarat că, de patru ani soțul ei, Marton Mihail, a părăsit-o luând cu el și un copil din cei doi, nedând semne de viață până zilele acestea, când i-a scris o scrisoare datată din Arad, prin care îi cere bani ca să se înapoeze la Odorhei.

Neavând suma cerută și fiind și legată sentimental de un prieten, a încercat să se sinucidă.

AGRESIUNE. — Intre Covacs Mihail și Bartalis Dionisie, din comuna Crăciunel, existau neînțelegeri, din cauză că amândoi iubeau pe aceeaș fată.

Zilele aceste întâlnindu-se s'au luat la ceartă și apoi la bătaie.

Bartalis Dionisie a scos un cuțit, lovind pe Covacs Mihail, și lăsându-l într'un lac de sânge.

Rănitul a fost internat la spitalul de stat Odorhei, în stare disperată.

Agresorul a fost arestat.

TG.-MUREȘ

SCHIMBARE LA COMANDAMENTUL DIVIZIEI A XX-A. — In urma retragerei la pensie a actualului comandant al diviziei a XX-a, d. general Dumitru Georgescu, fost comandant al liceului militar din localitate, pe când era lt.-colonel, a sosit în localitate noul comandant al diviziei respective d. general Georgescu. P. Ion, care a fost primit la gara mare a orașului de jos, de către ofițerii superiori din garnizoană, în frunte cu d. general de brigadă Ștefan Costescu.

ADUNAREA CULTIVATORILOR DE SFECLA DIN JUDEȚUL MUREȘ.— La palatul municipal din Tg.-Mureș, s'a ținut adunarea generală a cultivatorilor de sfeclă din judetul nostru, cu care ocaziune s'a procedat la alegerea comitetului și a presedintelui.

Comitetul a rămas acelaș. Președinte a fost ales d. dr. Aurel Mut, fost prefect.

ȘEZATOARE CULTURALA.— In comuna Beica de sus, s'a dat o șezătoare culturală, cu care ocaziune s'a jucat piesa: „Luca Bețivul“, interpretată de școlarii acestei comune, sub conducerea învățătorului director al școalei respective.

Serbarea a avut o deplină reușită.

Bogătașul Rosenthal din Galați a fost asasinat de servitoarea sa

Servitoarea revine tot mereu asupra declarațiilor. — O nouă reconstituire a asasinatului. — In căutarea complicilor

Galați, 3 Mai

Anchetatorii odiosului asasinat din str. Ion C. Brătianu, a cărui victimă a fost bătrânul milionar Bertze Rosenthal, se străduiesc să facă lumină în jurul acestei crime, descoperind pe asasin. Toată atențiunea este dată declarațiilor servitoarei Alexandrina Grădinaru, care încă nu a putut justifica motivele ce au îndemnat-o să nu dea imediat alarmă, atunci când a văzut că stăpânul ei a fost omorît. Și apoi ce au fost acele vizite, în cursul nopții, la o mătușă din str. Balaban și scoaterea din casă a unor pachete voluminoase, care nici până azi nu se știe ce au conținut și unde au dispărut.

Servitoarea Alexandrina Grădinaru, în timpul unui nou interogator, a mărturisit că a ucis pe stăpânul ei în complicitate cu un oarecare Carol, fost concubin. La asasinat au mai participat 8 inși, pe care dânsa nu-i cunoaște.

In urma acestor declarațiuni, organele anchetatoare împreună cu servitoarea au venit iar la locul asasinatului făcându-se o nouă reconstituire. Servitoarea a arătat cum l-a legat pe bătrânul Rosenthal înainte de a fi fost omorât.

GOANA DUPA COMPLICI

Autoritățile, prin d-nii procurori Nicolae Lupașcu și Poenaru Bordea și comisarul Sebastian Eustatiu din poliția criminală, au întocmit un plan pentru prinderea complicilor. Au fost vizitate toate cartierele periferice ale Galaților, operându-se multe arestări.

Cu această ocaziune s'a aflat că acel Carol despre care pomenește Alexandrina Grădinaru este plecat de o săptămână la Iași și deci, nu a putut participa la asasinat. Nu mai încape nici o îndoială că servitoarea refuză să-și denunțe complicele.

EA REVINE ASUPRA DECLARAȚIILOR

Spre surprinderea organelor anchetatoare servitoarea Alexandrina Grădinaru a revenit asupra declarațiilor făcute în timpul nopții. La noul interogator luat, servitoarea a arătat că singură a ucis pe Bertze Rosenthal și după săvârșirea asasinatului s'a dus la mătușa ei din str. Balaban spre a lăsa banii.

Autoritățile continuă cercetările și misterul va fi în curând deslegat.

——xXO❖OXx——

MĂCELAR CONDAMNAT PENTRU SPECULĂ

Chișinău, 3 Mai

Judecătoria ocolului I urban a condamnat azi, pe cunoscutul măcelar speculant Iosif Gekern, la 10.000 lei amendă, pentrucă a vândut carnea cu preț de speculă.

CITIȚI SAMBATA, 7 MAI

Universul Literar

cu un sumar bogat, din care citâm: „Literatura iugoslavă după războiu“, de nuvelistul sârb Zaria Vukicevici, articol scris special pentru Universul Literar. D-na Lucia Demetriade-Bălăcescu iscălește un interesant studiu despre Vermeer de Delft, comentând două reproduceri după tablouri excepționale, deși puțin cunoscute, ale maestrului olandez. Apoi, Expoziția de pictură engleză dela Paris, reportaj ilustrat cu admirabile reproduceri după tablouri renumite de Reynolds și Lawrence, scris de d-șoara Viorica Boteni. D. Victor Papilian continuă prețiosul articol despre revistele ardelene. O interesantă pagină despre Sardinia în legendele poporului ei publică d. profesor Alexandru Marcu, iar d. Vintilă Horia o lungă nuvelă intitulată „Paradisul pierdut“.

Poezia este remarcabil reprezentată în acest număr al revistei, prin „Elegie“ de N. Crevedia, o bucată de antologie, „Mura“, melodioase versuri de Vlaicu Bârna și „Evantai“, de Mihai Niculescu.

Alte articole și cronici judicioase publică d-nii Victor Popescu, C. Fântâneru, Radu A. Sterescu, Paul Miracovici („Salonul oficial“), Romeo Alexandrescu (despre Tetralogia lui Wagner) Grigore Olimp Ioan, etc.

Cartea franceză, cronica mărunță, radio, cinematografică și completează sumarul interesant și variat al acestui număr al revistei.

Desene de G. Zlotescu, Drăgutescu, Neagu, Papazoglu și Iliescu.

Cereți pretutindeni Universul Literar nr. 12 care apare Sâmbătă, 7 Mai.

5 LEI EXEMPLARUL